

1. <i>dirty</i>	<i>clean</i>
2. <i>late</i>	<i>early</i>
3. <i>enjoy</i>	<i>like</i>
4. <i>difficult</i>	<i>easy</i>
5. <i>ready</i>	<i>prepared</i>
6. <i>future</i>	<i>past</i>
7. <i>full</i>	<i>empty</i>

...

Zadatak ima karakter igre i natjecanja te učenici uživaju u izrađivanju takvih zadataka koji zahtijevaju minimum vremena, a predstavljaju osvježenje u radu. Učenici moraju prepoznati riječi istog ili suprotnog značenja i označiti ih sa S ili s O u najkraćem mogućem roku. Čim prva dva do tri učenika ispišu rješenja, rad se prekida i nastavnik proglašava pobjednika. Natjecateljski karakter daje draž takvim zadacima.

Primjerima koje sam navela ne iscrpljuju se ni izdaleka mogućnosti primjene grafskopa u nastavi stranih jezika. Mnogi nastavnici služe se grafskopom u svom radu te bi razmjena iskustava putem članaka u našoj stručnoj štampi pridonijela svestranijoj upotrebi tog zaista korisnog nastavnog pomagala.

Kazimir Sviben

OSPOSOBLJAVANJE UČENIKA ZA GOVORNO KOMUNICIRANJE POMOĆU RAZNIH MEDIJA

U nastavi njemačkog jezika u osnovnoj školi osim udžbenika već se više godina služim i drugim izvorima znanja, u prvom redu televizijskim i audiovizuelnim tečajevima.

Učenici VIII razreda u šk. g. 1972/73. redovito su pratili televizijski tečaj *Sprechen Sie Deutsch?* Emisije sam iskoristio kao dopunu redovitom radu. Učenici su ih većinom gledali kod kuće, a u razredu se materijal iskoristavao za različite oblike vježbanja. Budući da su učenici VIII razreda stekli priličnu samostalnost u radu, sami su se kod kuće pripremali za gledanje pojedinih epizoda uz pomoć *Priručnika za učenike uz spomenuti TV-tečaj*.

Epizodu *Ein Koffer zuviel*, koja je emitirana u II polugodištu iskoristio sam da bih s učenicima ponovio i uvježbavao, uz ostalu gramatičku građu, perfekt slabih glagola.

Da bi se govorne vježbe mogle što bolje odvijati, zahtijevao sam od učenika da ponove neke lekcije iz udžbenika za VIII razred (Z. Muhvić, *Wir sprechen Deutsch*), tj. tekstove vezane uz putovanja (*Im Flugzeug nach Zürich*, *Ein Geschenk aus der Schweiz*, *Ein Sprung nach Frankfurt*, *Der Reiseplan wird geändert*, *Berlin am Abend*). Ponovili su i neke lekcije iz audiovizuelnog tečaja *Njemački — audio-vizuelna globalno-strukturalna metoda autora Burgdorf-Montani-Škreba* (*Die Straßenbahn*, *Abreise*, *In der Eisenbahn*, *Auf dem Bahnhof*, *An der Grenze*, *Auf der Bank*), kojim sam se također služio tokom

Školske godine. Tako su osvježili poznati vokabular i prisjetili se nekih govornih fraza, da bi bez teškoća mogli razgovarati o različitim načinima putovanja i problemima vezanim uz njih, uključivši pripremanje za put, nabavljanje putnih karata, određivanje cilja putovanja (imena zemalja i gradova), kupovanje poklona i dr.

Gledajući epizodu kod kuće nekoliko dana prije, učenici su imali vremena da mobiliziraju svoje znanje i iskustvo i da ga što spretnije povežu sa sadržajem nove epizode.

Za nastavni sat poslije gledanja emisije pripremio sam ova nastavna sredstva i pomagala: magnetofon i vrpcu s tekstrom epizode, geografsku kartu Evrope, grafskop i tri folije sa supstitucijskim tablicama, povećane crteže iz *Priručnika za nastavnike uz TV-tečaj* (III), koji prikazuju scene iz epizode, povećanu sliku uz štivo *Der Festzug* iz udžbenika za VI razred (Z. Muhvić, *Wir sprechen Deutsch*), fleš-kartice, vozni red, novac, iskaznice i putne karte.

Na satu je rad počeo razgovorom, u kojem sam najprije sam postavljao pitanja, a zatim su učenici razgovarali međusobno. Razgovor se odnosio na detaljan sadržaj epizode, a u postavljanju pitanja učenici su se uglavnom služili perfektom. Kao poticaj za postavljanje pitanja služili su crteži sa scenama iz epizode.

Učenici su zatim prepričavali sadržaj epizode prema ovom planu:

- a) *Auf der Straße*
- b) *Im Reisebüro*
- c) *Beim Einkaufen*
- d) *Zu Hause*

i pritom se rukovodili scenama prikazanim na spomenutim crtežima. Budući da je tome prethodio razgovor (pitanja i odgovori), učenici su se tokom prepričavanja većinom služili rečenicama kojima su prije odgovarali na pitanja.

Nakon te faze rada intenzivno smo uvježbavali tekst uz pomoć supstitucijskih tablica izrađenih na grafofolijama. Prva tablica imala je ovaj sadržaj:

<i>Ich möchte Wir möchten</i>	<i>nach</i>	<i>Berlin Frankfurt Moskau London Italien Deutschland Oesterreich Frankreich Rußland</i>	<i>fahren reisen fliegen</i>
	<i>in</i>	<i>die Schweiz die Türkei die Sowjetunion</i>	

Na temelju te tablice učenici su sastavljali rečenice da bi usvojili upotrebu *nach* i *in* pri izricanju cilja putovanja. Zatim su, još uvijek uz pomoć tablice, odgovarali na pitanje »Wohin möchtest du reisen?« (»Wohin möchte ihr reisen?«), koje su postavljali jedni drugima. Uklonivši tablicu, postavljao sam učenicima ista pitanja, služeći se geografskom kartom time da su pokazivali na geografskoj karti i imenovali zemlje i gradove u koje žele putovati.

Pomoću druge supstitucijske tablice učenici su uvježbavali nazive za razna vozila. Evo sadržaja grafskopom projicirane tablice:

Ich werde mit möchte könnte solte müßte	dem	Auto Bus Taxi Boot Wagen Zug Schiff Rad Motorrad Flugzeug Hubschrauber	fahren
	der	Straßenbahn Eisenbahn Seilbahn U-Bahn	

I na temelju te tablice učenici su najprije sastavljeni rečenice, a zatim odgovarali na pitanja »Womit wirst (möchtest, könntest, solltest, müßtest) du reisen?« i sami ih postavljali. Rad je nastavljen bez supstitucijske tablice, pomoću fleš-kartica, na kojima su bila nacrtana vozila.

Vježbe uz pomoć supstitucijskih tablica olakšale su usvajanje kratkog dijaloga, koji je također bio isписан на grafofoliji. Dijalog su učenici izvodili u parovima, služeći se pritom raznim kombinacijama. Bio je to nešto preinačen razgovor u putničkom uredu iz spomenute epizode TV-tečaja, a glasio je:

- A. Guten Tag! Bitte?
- B. Wir möchten eine Reise nach Italien machen.
- A. Bitte nehmen Sie Platz!
Wann möchten Sie nach Italien fahren?
- B. Im April.
- A. Wie lange möchten Sie dort bleiben?
- B. 2 Wochen.

Oesterreich /März/ 2 Monate
 Frankreich /Juli/ 10 Tage
 London /Januar/ 25 Tage
 Paris /Februar/ 15 Tage
 Split /August/ eine Woche
 Dubrovnik /November/ 6 Wochen
 München /Oktober/ 2 Wochen
 Moskau /Mai/ 3 Wochen
 Bulgarien /Juni/ einen Monat
 Warschau /September/ 3 Monate
 Irland /Dezember/ ein Jahr

Taj je rad olakšao prijelaz na učenje jednog dijela dijaloga iz televizijske epizode *Ein Koffer zuviel* pomoću zvučnog modela. Ponavljajući tekst za govornikom s magnetofonske vrpce, učenici su na satu usvojili dvadesetak replika i s veseljem odglumili scenu.

Idući korak bila je improvizacija. Učenici su, naime, dobili zadatak da samostalno vode razgovor u novoj situaciji, koja im je sugerirana riječima:

Biserka, du sollst als Klassenlehrerin mit deiner Klasse einen Ausflug nach Wien machen. Das ist deine Klasse. Sprich mit deinen Schülern über die Reise, gehe ins Reisebüro und bestelle oder kaufe die nötigen Fahrkarten! Jerko, du spielst den Angestellten im Reisebüro. Hier ist das Reisebüro (prostor za katedrom).

Razgovor između razrednice i razreda tekao je glatko i prirodno. Učenici su davali prijedloge i postavljali pitanja u vezi sa svrhom putovanja. I posao u putničkom uredju obavljen je s lakoćom, jer se jedna učenica javila da »njezin otac radi u tom uredu«.

Druga je situacija opisana riječima upućenim dvjema učenicama:

Blaženka und Snježana, ihr seid Schwestern und sollt eine Reise nach Berlin machen. Blaženka, du möchtest mit dem Flugzeug fahren und du, Snježana, mit dem Bus. Eure Fahrkarten werdet ihr bei Željko kaufen.

Sestre su se dogovarale o načinu putovanja. Na kraju su se odlučile da će putovati željeznicom. Kupile su i vozne karte, a zatim živo raspravljale o poklonima za članove uže i šire obitelji, o tome kome će se javiti kartom iz Berlina i sl. U tom sam ih razgovoru morao prekinuti, jer bi inače tko zna kako dugo trajao.

Na taj su način učenici povezivali prije stečeno znanje iz raznih izvora s novim u nove smislene cjeline.

Na kraju, kao uvod u domaću zadaću učenici su pomoću fleš-kartica, prema dobivenom rečeničnom modelu, konstruirali rečenice u perfektu, da bi u obliku domaće zadaće mogli samostalno riješiti neke zadatke iz *Priručnika za učenike* (III).

Služeći se televizijskim tečajem stranog jezika, nastavnik omogućuje učenicima da se užive u situacije na filmu, da se poistovijete s osobama, junacima epizoda, i s njima proživljavaju veselje, strah, potištenost, pobjedu i ponos, a to je izvanredna motivacija za učenje stranog jezika.

Kombiniranjem raznih didaktičkih materijala kod učenika se stvara trajno zanimanje za jezik. Osim toga, slušajući razne govornike, oni se osposobljavaju za razumijevanje stranog jezika u svakoj situaciji.

Blaženka Buban

KAKO RAZVITI SPOSOBNOST KOMUNICIRANJA NA STRANOM JEZIKU

1. Jedan je od ciljeva nastave stranog jezika: osposobiti učenika za komuniciranje na dotičnom jeziku. Znamo da je put do tog cilja dug i težak i da moramo proći kroz nekoliko etapa prije negoli se učenik potpuno osloboди i počne slobodno govoriti i sudjelovati u svakodnevnom komuniciranju. Učeniku treba pružiti mogućnost kombiniranja elementa, a isto tako i mogućnost izbora da bi mogao sam izraziti svoju misao. Treba ga dovesti do toga da osjeti želju za komuniciranjem na stranom jeziku i ta će mu želja biti odlučan korak u spontanoj upotrebi naučenih oblika jezika. On se mora postepeno